

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

7. De ordinatione voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

tatiæ pertinet, vt quod dicendum est, prius ponderetur in corde quàm proferatur ore. Labia imprudentium, stulta narrabunt: verba autem prudentium statera ponderabuntur. In Psal. Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium. Iustus os suum reputat os cordis, scilicet vim cognitiuam, cuius est sapientiam meditari: vt os cordis prius loquatur iudicium, scilicet sententiam examinatam. De ordinatione pertinente ad locutionem, habitū est supra. 2. lib.

Eccl. 21.

Secunda pars de ordinatione voluntatis.

CAPVT VII.

Sequitur de ordinatione voluntatis, cui multum intendendum est. Ordinata enim voluntas, fons est omnium bonorum: inordinata verò fons omnium malorum. Nec prodest ordinatio cæterarum virtutum: si voluntas inordinata remanserit. In libro de vita solitaria: Omnis vitij frustra siccat riuus: si fons non fuerit obturatus. In eodem. Bona voluntas in animo est origo omnium bonorum, & omnium mater virtutum; sicut è conuerso mala voluntas, omnium malorum & vitiorum. In eodem: Remissa voluntas facit leuitatem mentis, ex qua prodeunt instabilitas mentis, inconstantia morum, vana lætitia, sæpè vsque ad lasciuiam carnis: vana tristitia nonnunquam vsque ad ægritudinem corporis: & multa alia in negligentia vel transgressione propositi, ex leuitatis vitio venientia. Sic etiam superba voluntas, in magna sæpè cordis inopia, tumentem efficit animum:

Bernard.

L vnde

vnde procedunt vana gloria, fiducia sui, negligentia Dei, iactantia, inobedientia, contemptus, præsumptio, & cæteræ animi pestes: quæ profluere solet ex tumore & vsu superbix. In hunc modum omnia genera vitiorum ex aliquo malæ voluntatis affectu, vel malæ consuetudinis vsu ducunt originem: quæ quanto diutius menti inolita est, tanto fortius hæret, & fortioribus remediis eget: & curam requirit diligentiore. In eodem: Cùm voluntas declinat in ea quæ carnis sunt, concupiscentia carnis est: cùm in curiositatem seculi, concupiscentia oculorum est: cùm in ambitionem gloriæ vel honoris, superbia vitæ est. In eodem legitur de ordinatione voluntatis: Voluntas in spiritualibus, & in his quæ ad Deum sunt, cùm vult quod potest, laudanda est: cùm vult quod non potest, & plusquam potest, regenda est: cùm non vult quod potest, excitanda est & prouocanda. Sæpe enim si non frenatur, impetum facit: & cogitur in præceps. Sæpe non excitatur, dormit & tardat, & obliuiscitur quo tendebat: & facile declinat quasi à latere in obligationes oblatæ delectationis. Ad ordinationem igitur voluntatis pertinent refrenatio & incitatio. Refrenanda est voluntas à malis: vt ea omnino non velit. Non simus concupiscentes malorum. Malum concupiscere: est quasi venenum appetere. Item refrenanda est à minimis bonis: ne nimis ea velit. Bona minima sunt contemnenda: non nimis appetenda. Pluribus sunt nociua quàm vtilia. Vsq; quo stulti quæ sibi noxia sunt cupient? Item refrenanda est, ne velit propter se, quod propter aliud debet velle, vel

è con-

Bernard.

1. Cor. 10.

Pro. 1.

è conuerso. In libro de vita solitaria. Custos ani-
 mæ suæ valde sollicitus debet esse circa custodi-
 am voluntatis suæ, vt prudenter intelligat & di-
 scernat, quod in totum velit, vel volendum sibi
 sit, sicut amor Dei: quid propter illud, sicut a-
 mor proximi. Refrenâda est ne velit simpliciter,
 quod cum modo vel conditione velle debet: vt
 bona temporalia. Augustinus. Quando tempo-
 ralia petitis, cum modo petite, & cum timore
 Deo committite: vt si profint, det: si scit obesse,
 non det. Incitanda est voluntas, vt plus velit v-
 tilia, quàm ea quæ vt frequenter sunt noxia: per-
 manentia, quàm fugientia. Bernardus. Magna
 confusio. Ardentius desiderant seculares perni-
 ciosa, quam nos vtilia: alacrius currunt ad mor-
 tem, quàm nos ad vitam. Augustinus. O si posse-
 mus homines excitare, & cum illis pariter exci-
 tari: vt tales essemus amatores vitæ permanen-
 tis, quales ipsi sunt vitæ fugientis. Item incitan-
 da est voluntas, vt boni inchoationem non dif-
 ferat: & vt bono inchoato remisse non agat. Ne
 tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de
 die in diem. Egestatem operata est manus re-
 missa. Item incitanda est voluntas ad magna
 bona: vt ad magna bona, magnum desiderium
 habeat. Augustinus. Seruat tibi Deus, quod non
 vult citò dare: vt magna discas magnè deside-
 rare. Qui multum vult, multum potest: qui pa-
 rum vult, parum potest. In libro de vita solita-
 ria. Ignosce Domine, ignosce, excusamus, tergi-
 uersamur, sed non est qui se abscondat, à lu-
 mine veritatis tuæ. Vix est aliquis, qui in eis que
 ad te sunt experiri velit quid possit, etiam quod

Bernard.

*Serm. 53. de
 Verbis Do-
 mini à
 med.*

Eccl. 5.

Pro. 10.

Bernard.

promptissimè potest quandoq; secundum carnem: vel seculum, siue timor impulerit, siue cupiditas traxerit. Sed si fallimus in scios, non nos permittas, vt quasi volentes fallere te, fallamus nosmetipsos. Nos non laboramus, quia vel non possumus, vel non posse nobis videmur: vel consuetudine otij & deliciarum nostrarum non posse, efficimus. In hoc ipsum, peccato nostro manifesto, iudicio tuo occulto, formasti nos, vt forsitan quia nō multum hoc volumus, non possimus: vel quia non voluimus cū potuimus, cū volumus non possumus. Item incitāda est voluntas vt perfici appetat: & ad perfectionem tendat. Estote perfecti, sicut & pater vester cœlestis perfectus est. In libro de vita solitaria. Nolle esse perfectum, delinquere est.

Matth. 5. Bernardus. Magna pars profectus est, velle proficere. Augustinus. Non progredi, iam regressus est. Cesset omnis ignauia; si volumus non redire, currendum est. Leo papa: In decidendi incidunt periculum, qui proficiendi perdidit appetitum. Item ad ordinationem voluntatis humanæ pertinet, vt Dei voluntatem tanquam regulam habeat, & ei se conformare, studeat: & quod ei placuerit sibi placeat. Glossa super illud Psal. Gloriamini recti corde omnes. Recti corde sunt: qui dirigunt cor suum secundum voluntatem Dei. Seneca. Vir bonus quicquid illi acciderit, æquo animo sustinebit. Sciet enim hoc accidisse lege diuina, ex qua vniuersa procedunt. Cū aliquis voluntati diuinæ suam perfectè conformat, nihil eius voluntati, sicut nec voluntati diuinæ obstat; quod ad pacem animi

Bernard.
Epist. 254.

Epist. 77. à medio.

nimi multum facit. Contrarium verò huius multum facit ad animi perturbationem. Quis restitit ei, & pacem habuit? Ad ordinationem etiam voluntatis pertinet, vt respectu aliarum virium dominium habeat, & seruituti vitiorum, quæ pessima est, se non subdat. Bernardus. An non seruus, cui dominatur iniquitas? Et maximè: nisi tu indignius iudices, hominem tibi, quàm vitium dominari.

Iob. 9.

*Lib. 1. de
confid. ante
medium.*

Tertia pars. Actus concupiscibilis & irascibilis determinantur.

CAPVT VIII.

SEquitur de ordinatione virtutis concupiscibilis & irascibilis. Concupiscibilis tendit ad bonum appetitu delectandi. Motus irascibilis est in bonum arduum, vel contra malum, appetitu vincendi. Actus pertinentes ad concupiscibilem sunt concupiscere, gaudere, diligere, & actus contrarij istius sunt respuere, dolere, vel tristari & odire. Concupiscere est appetere sibi bonum, quod nondum habetur. Appetitus verò iste si sit cum intensione, dicitur desiderium. Gaudere est iocundari de boni adeptione, vel eius fruitione. Diligere est alicui bonum appetere, & est propriè respectu alterius, non respectu sui. Contrarium ei quod est concupiscere, est respuere. Respuit verò aliquis bonum vel fastidiendo vel abominando. Abominatio est cum intensione. Contrariū ei quod est gaudere, est dolere, vel tristari. Dolere est affligi ex separatione boni vel conuenientis: vel coniunctione ma-

L 3

li,